Raadsinformatiebrief

Datum	7 mei 2024	Zaaknummer	2567654
		Portefeuille	Ruimtelijke ordening en infrastructuur J.T. van Burgsteden
Onderwerp	Onderzoek heffingssystematiek Riolering en Water en planning		

Behandeling in commissie
Niet van toepassing

Kennisnemen van:
Scenario-uitwerking en relatie keuzes heffingssystematiek met Programma Water en Riolering 2022-2026 en nieuwe planning

Aanleiding
De rioolheffing is in de gemeente Meierijstad sinds 2019 geharmoniseerd en wordt geheven op basis van een combinatie van grondslagen. Uit het Programma Water en Riolering 2022-2026 (PWR) volgt de wens om de opbouw van de heffingssystematiek te heroverwegen. Dit onderzoek is eind 2023 gestart.

Op 7 februari 2024 bent u op de beeldvormende avond geïnformeerd over de (technische) achtergrond van de rioolheffing en de daarbij te maken overwegingen en keuzes. Ook zijn een aantal verkennende alternatieven aan u toegelicht.

Door de stuurgroep is besloten om de scenario's die op de beeldvormende avond gepresenteerd zijn verder uit te werken naar een raadsvoorstel. Naar aanleiding van de presentatie van de beeldvormende avond ontstond de vraag om een explicieter verband aan te geven tussen de te maken keuzes en de inhoud (ambities) van het PWR. Hierover willen wij u middels deze brief informeren. Daarnaast informeren wij u over de gewijzigde planning.

Kernboodschap
In de presentatie en notitie van de beeldvormende avond zijn de 5 meest voorkomende en/of overwogen heffingsgrondslagen toegelicht: vast bedrag, waterverbruik, huishouden, WOZ en verhard oppervlak. Elke grondslag heeft voor- en nadelen en kan gecombineerd worden.

Afkoppelen verhard oppervlak van gemengde riolering
Beleidsaspecten die zouden pleiten voor een heffing waarin de mate van afvoer van hemelwater naar de gemengde riolering in de grondslag is verwerkt, zijn:

- In het **afvalwaterbeleid** is opgenomen dat de vuilbelasting op oppervlaktewater gereduceerd zou moeten worden. Deze vuilbelasting volgt uit het optreden van overstorten van water uit de gemengde riolering naar aanleiding van hevige regenbuien.

- Het beperken van vuilwater op straat heeft een positief effect in verband met de **volksgezondheid**.

- Door afkoppelen en bergen binnen het gebied in oppervlaktewater, groene en ondergrondse bergingen wordt een bijdrage geleverd aan het **klimaatadaptief** inrichten van de leefomgeving. Door klimaatverandering komt extreme regenval namelijk vaker voor en de capaciteit van ons huidige rioolstelsel is hierop niet berekend.

- Hoewel **oppervlaktewaterkwaliteit** niet expliciet tot de gemeentelijke watertaken hoort (maar tot die van de waterschappen), ondersteunt het gemeentelijke waterbeleid wel de doelstellingen en werken wij samen met de waterbeheerders aan het behalen van de doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). De kwaliteit van het oppervlaktewater wordt naar aanleiding van hevige buien voor een deel beïnvloed door het optreden van overstorten van water uit de gemengde riolering. Daarnaast kan het oppervlaktewater gebaat zijn vanwege doorspoeling met hemelwater en hoeft minder gebiedsvreemd water te worden ingelaten.

- Het **oppervlaktewater** heeft net als de groene en ondergrondse bergingen een bergende en afvoerende functie in de gemeentelijke hemelwatertaken. De benodigde omvang voor een robuust en klimaatbestendig watersysteem wordt beïnvloed door de hoeveelheid water die er op geloosd wordt via overstorten uit gemengde riolering, via lozingen uit hemelwaterrioleringen en waterbergende voorzieningen en via oppervlakkige afvoer van maaiveld.

- Ook de **verduurzaming van de afvalwaterketen** komt in het PWR aan bod. De zuivering van afvalwater (door het waterschap) verloopt efficiënter als het aanbod zo min mogelijk verdund is (met schoon regenwater via de gemengde riolering).

- Door minder regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie te verpompen, verminderen gemeente én waterschap het energieverbruik, wat ook past binnen het **verduurzamen van de afvalwaterketen**. Ook zijn lagere investeringen benodigd voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

- Alhoewel het beleidsuitgangspunt is dat inwoners en bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor het klimaatbestendig inrichten van het eigen perceel, is in het (watergerelateerde) **educatie- en bewustwordingsbeleid** opgenomen dat de gemeente zich richt op het afkoppelen van verhard oppervlak van de particuliere percelen.

Afkoppelen verhard oppervlak van gemengde riolering én hemelwaterriolering

Beleidsaspecten die zouden pleiten voor een heffing waarin de mate van afvoer van hemelwater naar de gemengde én gescheiden riolering in de grondslag is verwerkt, zijn:

- In het **hemelwaterbeleid** is opgenomen dat de gemeente zich richt op het afkoppelen van verhard oppervlak van de particuliere percelen. Daarbij gaat het primair om afkoppelen van de gemengde riolering, maar ook het verminderen van de afvoer naar

hemelwaterriolering kan hier onderdeel van zijn. Het water wordt dan lokaal in de bodem geïnfiltreerd. Dit sluit aan bij de voorkeursvolgorde die gehanteerd wordt voor de openbare ruimte.

- In het **grondwaterbeleid** is opgenomen dat de functie van een perceel niet structureel belemmerd mag worden. Dit kan zowel richting “te nat” als “te droog” optreden. Grondwater heeft een belangrijke relatie met hemelwater: hoe meer hemelwater er op het perceel dan wel in het gebied blijft, des te meer de (lokale) grondwatervoorraad aangevuld kan worden. Daarmee kunnen ook de gevolgen van droogte worden beperkt. Het aandachtspunt hierbij is dat die balans – onder meer afhankelijk van de bodemopbouw in relatie tot natte weersomstandigheden – door kan slaan naar een teveel aan grondwater, met wateroverlast tot gevolg.

- In het **educatie- en bewustwordingsbeleid** gaat het primair om afkoppelen van de gemengde riolering, maar ook het water lokaal in de bodem infiltreren dan wel hergebruik van het water kan hier onderdeel van zijn.

Waterverbruik / Huishoudens (als indicatie van waterverbruik) / Opgepompt grondwater

Beleidsaspecten die zouden pleiten voor een heffing waarin de mate van drink- en/of grondwaterverbruik in de grondslag verwerkt is, zijn:

- Het (watergerelateerde) **financieel beleid** is gericht op een goede instandhouding van de bestaande voorzieningen en de vervanging hiervan op de lange termijn, rekening houdend met nieuwe inzichten en (klimaat)veranderingen. De gemeente is verantwoordelijk voor het transport van huishoudelijk afvalwater en maakt hier kosten voor. De primaire bron van huishoudelijk afvalwater is drinkwater dat in huishouden gebruikt wordt.

- In het **grondwaterbeleid** is opgenomen dat de functie van een perceel niet structureel belemmerd mag worden. Lokaal kan dit optreden door verdroging, als gevolg van tijdelijke of permanente grondwateronttrekkingen.

Vast bedrag

Uit het PWR volgt geen directe motivatie voor een vast bedrag per perceel. Hoewel een vast bedrag de perceptiekosten (inningskosten) kan verminderen, gaat het PWR uit van een *kostendekkende* rioolheffing, niet expliciet een *zo laag mogelijke* rioolheffing.

WOZ-waarde

Uit het PWR volgt geen directe motivatie voor de WOZ-waarde als grondslag.

Communicatie

Er is nog een gerichte externe communicatie beoogd naar specifieke doelgroepen dan wel belanghebbenden die worden geraakt bij een eventuele wijziging van de heffingssystematiek. Doel van de communicatie is om de beleidskeuzes en motivaties daarbij uit te leggen. Hiermee beogen wij zoveel als mogelijk bezwaarschriften rondom de inning van de heffing te voorkomen.

Participatie

Participatie heeft door middel van een enquête plaatsgevonden. De uitkomsten van het participatietrajecten zijn gepresenteerd op de beeldvormende avond van 7 februari 2024.

Duurzaamheid
Zie de hiervoor aangegeven argumentatie.

Financiën
De financiële consequenties worden verder in het traject in beeld gebracht.

Planning
Eerder is aangegeven dat zowel de keuze over de heffingssystematiek als over het kostendekkingsplan in de raadscyclus van mei ter besluitvorming zou worden aangeboden. De samenhang tussen deze twee onderwerpen blijkt in de praktijk complexer dan vooraf verwacht. Om een weloverwogen keuze te kunnen maken, is daarom een langere doorlooptijd noodzakelijk, waarbij de heffingssystematiek behandeld wordt ná vaststelling van het nieuwe kostendekkingsplan.

Het kostendekkingsplan wordt ter besluitvorming in het najaar aangeboden. De uitgewerkte scenario's ten aanzien van een nieuwe heffingssystematiek, op basis van het nieuwe kostendekkingsplan, worden vervolgens daarna aan uw raad aangeboden. Dit betekent dat een eventuele nieuwe heffingssystematiek pas effect zal hebben op de heffing van 2026.

In de begroting van 2024 was reeds aangegeven dat onder andere naar aanleiding van nieuwe aanbestedingen en prijsstijgingen de kosten van de onderhoudsbudgetten van riolering harder zijn gestegen dan voorzien bij het Programma Water en Riolering. Deze stijging zal wel effect hebben bij het bepalen van de heffing voor 2025.

Bijlage(n)
Geen.

Ter inzage documenten
Geen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,	De burgemeester,
drs. M.G.C. Wilms-Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij